Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

Совецкая Беларусь

№ 48 (7489) СУБОТА 1 МАЯ 1943 г.

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР.

Няхай жыве 1-е МАЯ — дзень агляду баявых сіл працоўных

ДА ПРАЦОЎНЫХ БЕЛАРУСІ

ДАРАГІЯ ТАВАРЫШЫ!

Рабочыя і работніцы, сяляне і сялянкі, работнікі інтэлігентнай працы, мужныя партызаны і партызанкі!

У дзень 1 Мая — дзень агляду баявых сіл працоўных—Цэнтральны Камітэт Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі, Совет Народных Камісараў і Прэзідыум Вярхоўнага Совета Беларускай ССР шлюць вам баявое гарачае большэвіцкае прывітанне.

Таварышы!

1-е Мая 1943 года народы Совецкага Саюза праводзяць у абстаноўцы найвялікшай у гісторыі бітвы з цёмнымі сіламі фашызма. У гэтай бітве вырашаецца лёс совецкай дзяржавы і нашага народа. На полі бітвы вырашаецца пытанне аб жыцці і смерці нашага народа, аб тым, быць нашаму народу свабодным, ці быць фізічна знішчаным, гвалтоўна анямечаным, ператвораным у рабоў нямецкіх памешчыкаў і баронаў.

Смерць у вобразе Гітлера брыдзе па калені ў крыві. Страшэннае зарава пажару пылаючых гарадоў і сёл стаіць над нашай роднай зямлёй. На месцы цудоўных гарадоў Беларусі, паселішчаў чарнеюць страшныя папялішчы. На плошчах стаяць шыбеніцы — сімвал дзікунства і лютасці гітлераўскіх банд. Забойствы, грабяжы, расстрэлы, угон у рабства—усё выкарыстоўваецца катамі Гітлера для масавага знішчэння нашых людзей. Выналодзяцца новыя пакаранні. Гітлераўцы нашым дзецям мажуць губы спецыяльнай атрутай, каб яны паміралі. Нашых матак, сёстраў, дзяцей немцы прымушаюць аддаваць сваю кроў для раненых нямецкіх салдат і афіцэраў. Наша родная Беларусь пакрыта сотнямі канцлагераў, адкуль вывозяць горы трупаў нашых братоў, якія паміраюць ад голаду, холаду, хвароб і катаванняў. Ад Беластока да Магілёва, ад Палесся да Віцебска звер з гітлераўскай свастыкай сее смерць і разбурэнне на нашай зямлі.

Чырвоная Армія ў перыяд зімовага наступлення вызваліла ад нямецкіх захопнікаў тэрыторыю ў 480.000 квадратных кілометраў. Яна ўзняла родны совецкі сцяг над тысячамі гарадоў, сёл і вёсак. Яна знішчыла за гэту зіму на совецка-германскім фронце 850.000 салдат і афіцэраў. Звыш 300 тысяч гітлераўцаў захоплена ў палон. Гітлераўцы страцілі за гэты перыяд больш 20 тысяч гармат, каля 10 тысяч танкаў і звыш 5 тысяч самалётаў.

Байцы і камандзіры Чырвонай Арміі загартаваліся ў жорсткіх баях, навучыліся біць і гнаць немцаў. Чырвоная Армія надламала магутнасць германскай ваеннай машыны, прасунулася далёка наперад. Лінія фронта блізка падышла да Беларусі.

Адчуваючы набліжэнне немінучай пагібелі, Гітлер і яго банда кідаюцца на крайнія меры. Гітлер аб'явіў татальную мабілізацыю. Ён падчышчае ўсе рэшткі свайго насельніцтва. На фронт гоняць падросткаў і старыкоў. Па шляхах Беларусі ў фашысцкую Германію ўганяюць нашу моладзь і жанчын у рабства. Гітлер усімі сродкамі, вераломствам, правакацыяй, атрутай хлусні і ашуканствам спрабуе ажыццявіць свае каварныя замыслы. Каб запоўніць велізарныя прабоіны ў сваіх радах, ён кінуўся на нечуваную правакацыю: аб'явіў мабілізацыю і гвалтоўна забірае беларускіх юнакоў і мужчын у германскую армію. Робіцца гэта пад выглядам стварэння так званай рускай і беларускай нацыянальнай арміі. Шляхам ашуканства, правакацый, прымусу і пад страхам смерці заганяюць у гэтыя арміі некаторых ваеннапалонных і мабілізаваных.

Усімі сіламі зрывайце нямецкую мабілізацыю. Той, каго ашукалі гітлераўскаю хлуснею, можа змыць з сябе ганьбу перад совецкім народам. Паварачвайце зброю супроць прыгняталькікаў—нямецкіх акупантаў! Успомніце кроў вашых родных і блізкіх, якія загінулі ад рук нямецкіх акупантаў. Паглядзіце на папялішчы Мінска, на руіны Гомеля, на сотні спаленых весак Суражскага, Асвейскага і другіх раёнаў Беларусі. Успомніце ўсе зверствы і злачынствы, якія чыняць гітлераўцы над нашым народам. Вамі павінна кіраваць крывавая помста гітлераўцам за ўсе іх злачынствы. Не прадавайце сваю нацыянальную чэсць за нямецкую чачавічную пахлебку. Памятайце, што здраднікаў радзімы чакае суровая кара народа. На іх галовы абрушацца праклены матак і дзяцей. Гвалтоўна завербаваныя ў так званую рускую і беларускую нацыянальную армію, паліцэйскія і ўсе тыя, хто з-за страху перад гітлераўцамі пайшоў да іх на службу,—змывайце з сябе ганьбу перад народам барацьбой супроць гітлераўцаў!

Многамільённы совецкі народ непераможны. Велізарную колькасць танкаў, самалетаў, гармат, снарадаў, аўтаматаў даюць заводы Урала, Кузбаса, Сібіры. У паволжскіх гарадах, у сталіцы совецкіх народаў—Маскве, у Сярэдняй Азіі, на Каўказе, па ўсёй вялікай нашай радзіме самаадданa працуюць мільёны совецкіх патрыётаў для канчатковага разгрому гітлераўцаў. Ва ўсю сваю сілу ўзнімаецца наша краіна на рашаючы і смяротэльны бой з ворагам. Чырвоная Армія прыдзе! Перамога будзе наша!

Партызаны і партызанкі!

Слава пра вас грыміць па ўсяму свету. Больш 150.000 нямецкіх салдат і афіцэраў гніюць у беларускай зямлі. Знішчаючы акупантаў, вы аказваеце дапамогу Чырвонай Арміі. Узмацняйце-ж удары па варожых тылах! Разбурайце чыгункі, масты і сродкі сувязі! Пускайце пад адкос эшалоны! Не давайце нямецкім прыгняталькікам ні днём, ні ноччу спакою!

Усе працоўныя Беларусі! Ведайце, што Гітлер паставіў сваёй мэтай ператварыць Беларусь у «зону пустыні», каб вызваліць «усходнія прасторы» для нямецкіх каланістаў. Толькі па адной Віцебскай абласці за апошні час расстраляна, спалена і атручана больш 40.000 жанчын, старыкоў, дзяцей. Спалены сотні нашых квітнеючых вёсак.

Партызанская вайна—вайна ўсяго беларускага народа. Ва ўсім дапамагайце партызанам! Пашырайце рады партызан! Сваімі баявымі дзеяннямі, у імя светлай будучыні, змяцём з твару зямлі нямецкіх варвараў, рабаўласнікаў і забойцаў!

Пад сцягам Леніна, пад кіраўніцтвам Сталіна, уперад на разгром нямецкіх акупантаў і выгнанне іх за межы нашай радзімы!

Смерць нямецкім акупантам!

Сакратар Цэнтральнага Камітэта КП(б) Беларусі П. ПАНАМАРЭНКА.

Старшыня Совета Народных Камісараў Беларускай ССР І. БЫЛІНСКІ.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР Н. НАТАЛЕВІЧ.

УПЕРАД, НА РАЗГРОМ ВОРАГА!

Сёння — Першае Мая—традыцыйны дзень агляду баявых сіл працоўных.

З года ў год совецкі народ, гераічнымі намаганнямі якога пабудаваны новы шчаслівы свет, у дзень Першага Мая дэманстраваў свае гістарычныя перамогі. Хто з нас сёння з хваляваннем не ўспомніць бясконцыя патокі лікуючых першамайскіх калон на асфальтаваных вуліцах Мінска і Беластока, Гомеля і Віцебска, Бабруйска і Пінска, Мозыра і Гродна, Магілёва і Вілейкі, Барысава і Баранавіч! Хто не ўспомніць многатысячныя мітынгі на плошчах калгасных вёсак, асветленых праменнямі першамайскага сонца; хто з нас забудзе гучныя песні нашай моладзі, дзяцей!

Мы па праву ганарыліся росквітам нашай соцыялістычнай радзімы, багатымі пладамі сваёй плённай працы.

Чэрвеньскай ноччу 1941 года абарвалася мірнае жыццё нашага народа. Гітлераўская зграя забойцаў навязала нам вайну. Фашысцкія людаеды ўзнялі сваю крывавую лапу на наша шчасце, на наша жыццё. І совецкі народ, як адзін чалавек, узняўся ў свяшчэнным парыве на вялікую айчынную вайну, здзіўляючы ўвесь свет сваёй сілай волата, сваім гераізмам і мужнасцю, сваёй непахіснай воляй да перамогі.

За час вайны і асабліва за перыяд свайго зімовага наступлення Чырвоная Армія нанесла нямецка-фашысцкім акупантам цяжкія, непапраўныя ўдары. Мільёны фашысцкіх нягоднікаў знайшлі сваю бясслаўную смерць на нашай зямлі. Вораг захлынаецца ў сваёй уласнай бруднай крыві.

Але поспехі Чырвонай Арміі не павінны ўскружыць нам галовы. Мудры правадыр і геніяльны палкаводзец таварыш Сталін папярэджвае нас супроць благадушша і зазнайства, супроць недаацэнкі сіл ворага. Вораг яшчэ моцны, ён можа кінуцца на новыя авантуры, каб пазбегнуць сваёй катастрофы.

Сёння ў дзень Першага Мая мы правяраем сваю гатоўнасць да новых рашаючых баёў з нямецка-фашысцкімі акупантамі. Ні мінуты супакою, пакуль наша родная зямля стогне пад ботам гітлераўскіх забойц! Ні цені благадушша, пакуль дым вогнішчаў і чорны цень шыбеніц засцямняе наша светлае неба!

Беларускі народ! Блізак дзень нашай перамогі. Растуць сілы антыгітлераўскага саюза. Фашысцкія рабаўласнікі, гандляры крывёю пачынаюць ужо ў сваім звярыным логаве на сваёй скуры адчуваць жахі пачатай імі вайны. Ад совецкіх, англійскіх і амерыканскіх бамбардыроўшчыкаў у прах рассыпаюцца нямецкія гарады. Грозныя хмары збіраюцца над Германіяй.

Узмацнім-жа свае ўдары па нямецка-фашысцкіх акупантах! Няхай на кожным кроку жывёльны страх і чорная смерць сочыць чужынцаў! Няхай дрыжаць гітлераўскія забойцы перад мечам суровай расплаты! Сёння з асаблівай сілай гучыць першамайскі заклік Цэнтральнага Камітэта ВКП(б):

«Совецкія партызаны і партызанкі! Узмацняйце ўдары па варожых тылах, разбурайце чыгункі, масты і сродкі сувязі, знішчайце жывую сілу праціўніка! Не давайце немцам спальваць нашы сёлы і гарады! Выратоўвайце совецкіх людзей ад угону ў нямецкае рабства і знішчэння іх гітлераўскімі катамі! Помста і смерць нямецкім нягоднікам! Няхай жывуць адважныя партызаны і партызанкі!».

Фашысцкаму коршуну не засцміць наша першамайскае сонца. Недалёк той час, калі мы ачысцім родную зямлю ад гітлераўскай чумы. Мы тады залечым цяжкія раны вайны, узнімем з руін нашы гарады і вёскі, і зноў расквітнее наша родная Беларусь.

У імя гэтага шчаслівага дня, у імя свабоды і шчасця нашай радзімы ўсе як адзін у бой, на разгром нямецка-фашысцкіх акупантаў!

СУПРОЦЬ ПОЛЬСКІХ САЎДЗЕЛЬНІКАЎ ГІТЛЕРА

Нота Совецкага Ўрада аб рашэнні парваць адносіны з Польскім Урадам, апублікаваная 26 красавіка, выкрывае вераломныя паводзіны Польскага Ўрада ў адносінах да Совецкага Саюза ў сувязі з наглай паклёпніцкай кампаніяй па поваду забойства польскіх афіцэраў у раёне Смаленска. Нямецка-фашысцкія правакатары з мэтаю замазаць свае крывавыя злачынствы і схаваць канцы ў воду кінуліся на самыя грубыя і цынічныя махінацыі, аж да яўных падлогаў і фальшывак.

Усяму свету вядомы жахі гітлераўскіх злачынстваў, якія творацца над насельніцтвам акупіраваных імі краін, над заняволенымі імі народамі. Усяму свету вядомы бяспрыкладныя жорсткасці нямецка - фашысцкіх катаў, якія здзекуюцца з польскага народа. Польшча абяскроўлена, разбурана і ператворана ў краіну шыбеніц, турмаў і рабства. Польскі народ сыходзіць крывёю. Няма ніводнага польскага горада, ніводнай польскай вёскі, ніводнай польскай сям'і, дзе-б гітлераўскія каты не пакінулі сваіх крывавых слядоў. Бязлітасна растаптаны гітлераўцамі нацыянальныя традыцыі і культура польскага народа.

Усё гэта, зразумела, вядома Польскаму Ўраду, які павінен быў-бы з гэтых жудасных фактаў зрабіць адпаведныя вывады і належным чынам вызначыць свае адносіны да нямецка - фашысцкай правакацыі. Аднак Польскі Ўрад гэтых вывадаў не зрабіў. Наадварот, як толькі гітлераўскія паклёпнікі пусцілі ў ход свой гнусны паклёп, спрабуючы ўзарваць адзінство радоў антыгітлераўскага дэмакратычнага лагера і пахіснуць дружбу совецкага і польскага народаў, Польскі Ўрад адразу-ж падхапіў гэтыя брудныя нямецка - фашысцкія вымыслы.

Горкі вопыт польскага народа, які пакутуе і стогне пад ярмом гітлераўскага панавання, даваў Польскаму Ураду дастаткова пераканаўчыя факты, каб неадкладна выкрыць жульніцкі трук гітлераўскіх катаў. Польскі Ўрад, як вядома, пайшоў па другому шляху: пры дапамозе свайго друку і свайго радыё Польскі Урад падтрымаў паклёпніцкія вымыслы гітлераўцаў і стаў сістэматычна іх распальваць.

Як-бы па ўказу Гітлера, польскі афіцыйны друк адначасова з нямецкім, у адным і тым-жа плане разгарнуў злосную варожую кампанію супроць Совецкага Саюза. Ён не палічыў для сябе абавязковым звярнуцца да Совецкага Ўрада за растлумачэннямі па гэтаму поваду. Ён адразу-ж, старчма галавой, кінуўся ў арганізаваную гітлераўскімі паклёпнікамі антысовецкую кампанію. 16 красавіка г. г. Міністэрства нацыянальнай абароны, а на другі дзень і сам Польскі Ўрад апублікавалі камюніке з тымі-ж самымі паклёпніцкімі вымысламі, за якія з дня ў дзень распіналіся нямецка-фашысцкія нягоднікі. У гэтых камюніке быў таксама зварот Польскага Ўрада да Міжнароднага Чырвонага Крыжа з просьбаю выслаць на месца сваіх прадстаўнікоў для «расследвання». Хоць было зусім відавочна, што Міжнародны Чырвоны Крыж на тэрыторыі, акупіраванай гітлераўцамі, ва ўмовах нямецка-фашысцкага тэрору ніякага сапраўднага аб'ектыўнага расследвання зрабіць не можа, што яго ўдзел у гэтай следчай камедыі непазбежна павінен быў-бы прывесці толькі да грубага ашуканства і фальсіфікацыі. На гэта і разлічвалі вопытныя гітлераўскія забойцы, якія неадкладна выкарысталі апеляцыю Польскага Ўрада да Міжнароднага Чырвонага Крыжа.

Такім чынам, паміж Польскім і гітлераўскім урадамі аказалася поўнае аднадушша. Гэты факт, а таксама адначасовасць узнікнення варожай Совецкаму Саюзу кампаніі і самы яе характар не пакідалі ніякага сумнення, як гэта і канстатавала нота Совецкага Ўрада ад 25 красавіка, у наяўнасці кантакту і дамоўленасці ў гэтай справе паміж гітлераўцамі і іх польскімі пасобнікамі.

Гітлер знайшоў услужлівых супрацоўнікаў сярод тых, хто абавязан быў, па доўгу сумлення і чэсці, выступіць абвінаваўцам гітлераўскіх забойцаў. Прафашысцкія польскія элементы, аказваецца, знайшліся не толькі на тэрыторыі акупіраванай гітлераўцамі Польшчы, але і ў самым Польскім Урадзе.

Совецкі Саюз вядзе бяспрыкладную ў гісторыі гераічную барацьбу супроць злейшых ворагаў чалавецтва—фашысцка-нямецкіх захопнікаў. Совецкі народ і Чырвоная Армія абараняюць святую пачэсную справу, самаахвярна змагаюцца за чэсць і незалежнасць сваёй Радзімы, за справу вызвалення ад гітлераўскага прыгнёту ўсіх заняволеных народаў.

Вялікая справа барацьбы супроць гітлераўскай Германіі з'яўляецца агульнай справай усяго прагрэсіўнага чалавецтва, усіх свабодалюбівых, дэмакратычных народаў, у тым ліку і польскага народа. Польскі Ўрад, уступіўшы ў кантакт і змоўленасць з гітлераўцамі, зрабіў вераломства ў адносінах да Совецкага Саюза. Гэтыя ганебныя паводзіны Польскага Ўрада знайшлі належную ацэнку з боку Совецкага Ўрада, які заявіў у сваёй ноце наступнае: «У той час, калі народы Совецкага Саюза, абліваючыся крывёю ў цяжкай барацьбе з гітлераўскай Германіяй, напружваюць усе свае сілы для разгрому агульнага ворага рускага і польскага народаў і ўсіх свабодалюбівых дэмакратычных краін, Польскі Ўрад ва ўгоду тыраніі Гітлера наносіць вераломны ўдар Совецкаму Саюзу».

Імперыялістычныя колы Польшчы ўжо на працягу доўгага часу не саромяцца адкрыта выказваць у сваім друку і радыё, а таксама ў выступленнях польскіх міністраў свае пасягацельствы на землі Совецкай Украіны, Совецкай Беларусі і Совецкай Літвы.

25 лютага г. г. Польскі Ўрад пад старшынствам генерала Сікорскага апублікаваў афіцыйную заяву, з якой было відаць, што Польскі Ўрад не хоча прызнаць гістарычных правоў украінскага і беларускага народаў на аб'еднанне ў сваіх нацыянальных дзяржавах.

Заява Польскага Ўрада ад 25 лютага даводзіць, што ён лічыць законнай захопніцкую палітыку імперыялістычных дзяржаў, якія дзялілі паміж сабою спрадвечныя ўкраінскія і беларускія землі, і адмаўляе за ўкраінскім і беларускім народамі права на з'еднанне са сваімі аднакроўнымі братамі. Такія заявы служаць толькі справе ворагаў славянскіх народаў, ламаючы адзіны фронт славянскіх народаў у барацьбе з германскім нашэсцем.

Факты сведчаць, што крыніцай варожай кампаніі, якую пачаў Польскі Ўрад супроць Совецкага Саюза, з'яўляюцца агрэсіўныя пасягацельствы польскіх імперыялістаў і што ўся гэта варожая кампанія супроць Совецкага Саюза па пытанню аб польскіх афіцэрах пачата Польскім Урадам для таго, каб, як гэта сказана ў ноце ад 26 красавіка,—«шляхам выкарыстання гітлераўскай паклёпніцкай фальшыўкі зрабіць націск на Совецкі Ўрад з мэтаю вырваць у яго тэрытарыяльныя ўступкі за лік інтарэсаў Совецкай Украіны, Совецкай Беларусі і Совецкай Літвы».

З гісторыі нельга выкінуць таго факта, што былыя гора-правіцелі польскай дзяржавы, як, напрыклад, вядомыя гітлераўскія агенты—польскі прэм'ер-міністр Казлоўскі, міністр замежных спраў Бек і ім падобныя, сваёй здрадай давялі Польшчу да катастрофы, а польскі народ аддалі на вынішчэнне гітлераўцам. Відаць, гісторыя нічаму не навучыла цяперашні Польскі Ўрад.

Польскі Ўрад, стаўшы на вераломны шлях змовы з Гітлерам, спыніў на справе свае адносіны з Совецкім Саюзам. Ён заняў яўна варожую пазіцыю ў адносінах да Совецкага Саюза.

У сілу ўсяго гэтага Совецкі Ўрад рашыў парваць адносіны з Польскім Урадам.

Не можа быць ніякіх сумненняў у тым, што польскі народ, які мужна змагаецца супроць нямецка-фашысцкіх акупантаў за сваю чэсць, незалежнасць і свабоду, за свае права на жыццё, асудзіць і заклейміць здрадніцкія паводзіны ўрада Сікорскага, які нанёс вераломны ўдар агульнай справе барацьбы свабодалюбівых народаў супроць гітлераўскай тыраніі, супроць ката народаў — Гітлера.

Нота Совецкага Ўрада, апублікаваная 26 красавіка, выказвае рашучасць і непахісную волю даць суровы адпор любой спробе гітлераўскіх правакатараў і іх пасобнікаў пасягнуць на суверэнныя правы Совецкай дзяржавы і народаў Совецкага Саюза.

(Перадавы артыкул «Праўды» ад 28 красавіка 1943 г.).

ПРАВАКАЦЫЯ— УЛЮБЁНЫ МЕТАД ГІТЛЕРАЎЦАЎ

Совецкія партызаны наносяць нямецка - фашысцкім захопнікам магутныя ўдары. Яны пускаюць пад адкос варожыя эшалоны з войскамі і тэхнікай, узрываюць масты, разбураюць сувязь, грамяць гарнізоны праціўніка, знішчаюць яго жывую сілу. Нямецкае камандаванне неаднаразова спрабавала задушыць партызанскі рух. Гітлераўцы кідалі супроць партызан вялікія злучэнні з танкамі, артылерыяй, агнямётамі, самалётамі. Аднак усе паходы караццеляў праваліліся адзін за другім.

Пасля многіх няўдач і паражэнняў у барацьбе з партызанамі немцы пусцілі ў ход сваю ўлюбёную зброю — правакацыю. Нядаўна гітлераўцы сфабрыкавалі лістоўку і раскідалі яе ў некаторых раёнах Украіны і Беларусі. У гэтай лістоўцы нібыта ад імя совецкіх ваенных улад партызанам прапануецца спыніць дзеянні па аднаму і дробнымі атрадамі, аб'еднацца ў вялікія атрады і чакаць загада аб сумесным выступленні з рэгулярнымі часцямі Чырвонай Арміі. Гэты загад, гаворыцца ў гітлераўскай фальшыўцы, паследуе, «як толькі ўраджай будзе ў свірнах, а рэкі і вазёры зноў пакрыюцца ільдом».

Мэта гэтай правакацыі відавочная. Немцы стараюцца напярэдадні рашаючых вясенне-летніх баёў затрымаць дзеянні партызан. Гітлераўцам хочацца, каб партызаны спынілі барацьбу і занялі пазіцыю выжыдання.

Аднак сярод совецкіх партызан не знайшлося прастакоў, якія паверылі-б гэтай правакацыі нямецкіх фальшываманетчыкаў. Партызаны хутка раскусілі, хто з'яўляецца аўтарам фальшыўкі. Совецкія патрыёты ў раёнах, часова акупіраваных нямецкімі захопнікамі, далі гітлераўцам заслужаны адказ. Партызаны Украіны, Беларусі і другіх раёнаў з яшчэ большай энергіяй прадаўжаюць граміць тылы гітлераўскай арміі. Совецкія партызаны і партызанкі ў адказ на правакацыі гітлераўцаў будуць яшчэ больш актыўна разбураць чыгункі, узрываць масты, ірваць сувязь і бязлітасна знішчаць нямецкіх нягоднікаў.

(З паведамлення Совінформбюро ад 28 красавіка 1943 г.).

Мацнеюць удары па ворагу

Партызанскі атрад пад камандаваннем тав. Нікалая наносіць па ворагу ўсё больш сакрушальныя ўдары. Пацверджаннем гэтага могуць служыць такія лічбы: у студзені атрад знішчыў 215 фашыстаў, у лютым — 320, а ў сакавіку 437.

У сакавіку ўзмацніліся ўдары па камунікацыях ворага: на чыгунцы пад адкос пушчана 6 варожых эшалонаў з жывой сілай і боепрыпасамі і на грунтавых дарогах узарвана 15 аўтамашын.

На баявым рахунку партызана Сяргея, лепшага ў атрадзе снайпера, — 62 знішчаныя фрыцы.

МІНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

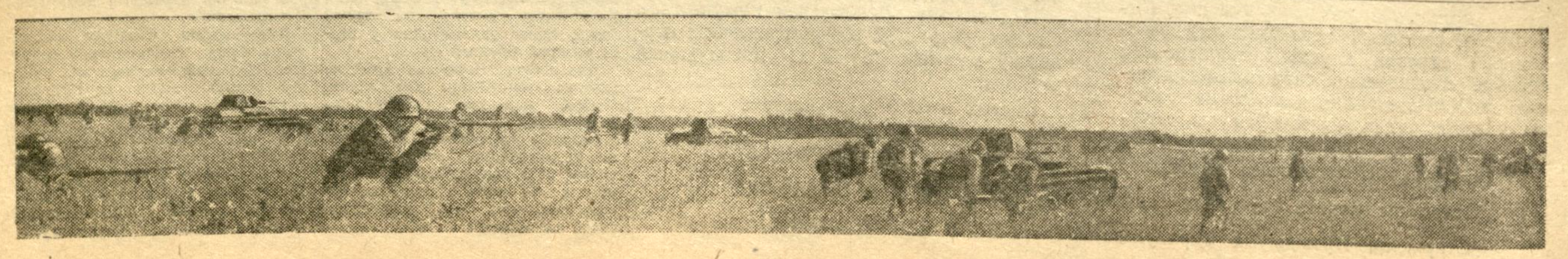

Дзеючая Армія. Байцы стралковага батальёна пры падтрымцы танкаў атакуюць праціўніка.

ТЫ НЕ БУДЗЕШ НЯВОЛЬНІЦАЙ, РОДНАЯ БЕЛАРУСЬ!

Сягоння, у дзень Першага мая, я пераношуся думкамі ў родныя вёскі і гарады. Я ўспамінаю, як мы, радасна настроеныя, па-святочнаму ўбраныя, з яркімі сцягамі і плакатамі, з партрэтамі любімых правадыроў выходзілі ў гэты дзень насустрач вясне. Гэта наша сіла і маладосць цякла бурнымі патокамі па вуліцах гарадоў і вёсак. Гэта наша шчасце і нашы надзеі квітнелі на сцягах першамайскіх калон і ў сэрцах людзей.

І вось прышла дзікая арда фашысцкіх разбойнікаў і душагубаў, каб зламаць тваю сілу, дарагая мая радзіма, каб зацямніць твой розум, адабраць у цябе надзеі, патушыць вочы дзяцей тваіх. Смерць і жах ходзяць сёння па вуліцах тваіх гарадоў паміж грудаў разваліп і чорных галавешак.

Але рана справуляе смерць сваю ўрачыстасць. Не зломлена твая воля, не згас твой розум, не патухлі твае надзеі, родная мая Беларусь. Сотні тысяч тваіх сыноў і дачок у радах Чырвонай Арміі і ў тылу нямецкіх акупантаў б'юцца не на жыццё, а на смерць, каб выратаваць цябе з бяды і рабства.

У змаганні з лютым ворагам многія сыны і дочкі твае праславілі сябе на вякі гераічнымі подвігамі. Сталі слаўнымі на ўвесь свет імёны Герояў Совецкага Саюза — лётчыка Гастэла, сталінскіх палкаводцаў Даватара і Радзімцава, бясстрашных партызан Канстанціна Заслонава, Ціхана Бумажкова, Міхаіла Сільніцкага, Паўлоўскага, мужных воінаў Палаўчэні, Антоненкі, Каўшарава, Смалячкова, слаўнай дачкі беларускага народа Жэні Палтаўскай і многіх другіх патрыётаў сваёй радзімы.

Подвігі гэтых герояў, як зоры, ззяюць над полем крывавых бітваў, на шляху да вызвалення роднай бацькаўшчыны. Яны клічуць і вядуць па гэтаму шляху тысячы герояў, узнімаюць на ворага ўсю магутную сілу нашага народа, страшнага ў сваім гневе і нянавісці да ворага.

У гэты цяжкі час выпрабаванняў і пакут ты не адзінокая, дарагая мая Беларусь. За тваю і сваю свабоду змагаюцца на франтах вялікія народы — рускі і ўкраінскі, усе брацкія народы вялікага Совецкага Саюза.

Ворагу нанесены страшэнныя ўдары. Смяротна паранены звер сыходзіць крывёю і напружвае апошнія сілы. У бяссільнай злобе ён глыбей запускае кіпцюры ў тваё параненае цела. Але канец яго блізка. Здохне фашысцкі звер, ты будзеш жыць. Ты не будзеш нявольніцай, родная мая Беларусь. Ты зноў будзеш свабоднай і шчаслівай.

КАНДРАТ КРАПІВА.

Дзеючая Армія. Новая танкава-дэсантная часць прыбыла на перадавыя пазіцыі.

Пятрусь БРОЎКА

ПЕРШАМАЙСКІМ РАНКАМ

Ты свяці, свяці нам,
ясная заранка,
Асвятляй дарогі,
Асвятляй пуціны.
Чую, вышла маці
Першамайскім ранкам
І заве дадому ў родную хаціну.

Да вятроў з мальбою
стала на дарозе:
— Раскажыце, ветры,
Як жыву я горна,
Звоняць ручаіны,
а на вочах слёзы,
Зелянеюць пожні,
а на сэрцы чорна.

— Што-ж, мая ты доля,
гэткая благая,
Што ад горкіх думак
мне няма спачынку.
Усю ноч салоўкі
Па гаях спяваюць,
Ды няма салоўкі,
роднае дзяўчынкі.

І глядзіць старая на пустыя гоні,
Ёй стаяць пад горам
невыносным цяжка —
У нялюбым краю,
Пад ярмом прыгону
Растапталі песню, загубілі краску.

Прагулі грымоты недзе за барамі.
Маці, рукі ўзняўшы,
Просіць несціхана:
— Май, удар ты з неба,
прашумі дажджамі,
Вызвалі з палону,
змый на целе раны.

Супакойся, маці!
Сёння наша свята,
Нашы б'юць гарматы.
Нашы бліскавіцы.
Не паспелі сёння
мы прыйсці дахаты,
Ты чакай, мы можам
кожны дзень з'явіцца.

Мы прыдзем шляхамі,
мы прымчым на конях,
Прыляцім суцешыць
На праменных крыллях,
Пачакай, мы катаў давядзем
да скону,
Бо не ўсіх пад сонцам
груганоў пабілі.

Ты прымі ад сына
клятвы вернай словы:
— Не даруем немцам,
Здзекаў не забудзем.
Чуеш, як гамоняць
майскія дубровы:
— Хутка разам будзем!
Хутка разам будзем!

А Д П О Р

Вялікі рускі палкаводзец Суворáў гаварыў: «Ваююць не колькасцю, а ўмельствам». І на самай справе: калі не разгубіцца і арганізаваць адпор, магчыма біць немцаў нават тады, калі ёсць значна менш людзей і ўзбраення. Вораг не такі ўжо моцны, як часам здаецца. Не такі чорт страшны, як яго малююць.

Знаходзіўся я аднойчы ў адной з вёсак, а недалёка, у другой вёсцы, стаяла гаспадарчая група нашага партызанскага атрада. Нечакана заўважаю: бягуць з вёскі спалоханыя жыхары, а сярод іх і людзі з партызанскага атрада. Чуваць выстралы.

Выбег я на дарогу.

— У чым справа?

— Немцы наляцелі, — адказвае адзін.

— Не менш чым поўтараста фрыцаў, — дадае другі.

Быў у мяне кулямёт. Узяў я двух хлопцаў з гаспадарчай групы і, як толькі немцы паказаліся на ваколіцы вёскі, адкрыў па іх агонь. Ну, і бой разгарэўся! Толькі і чуваць было кананаду.

Пасланы мною ў атрад сувязны прывёў яшчэ 15 партызан з трыма кулямётамі. Цяпер наш агонь у некалькі разоў узмацніўся, і мы не пераставалі знішчаць немцаў.

Тым часам фрыцы падпалілі вёску і пачалі ўводзіць жывёлу. Ну, думаю, будзеце вы памятаць, як на мірнае насельніцтва нападаць, і павёў сваіх байцоў у атаку.

Вораг ярасна супраціўляўся і ўсё-ж не вытрымаў і кінуўся з вёскі. Мы патушылі пажар, вярнулі насельніцтву жывёлу.

З таго часу і не паказваюцца ў вёску фашысцкія нягоднікі.

Партызан ВЛАДЗІМІР.

МАГІЛЁЎСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

ЭШАЛОНЫ ВОРАГА ЛЯЦЯЦЬ ПАД АДКОС

Падрыўнікі Пятро, Генадзій і Іван вышлі на выкананне баявога задання.

Перахітрыўшы нямецкую варту, густа расстаўленую ўздоўж палатна чыгункі, партызаны залажылі міны і ўзрыўчатку.

Неўзабаве цяжка гружаны састаў паляцеў пад адкос. У часе крушэння было знішчана 50 вагонаў і платформаў, у тым ліку 35 платформаў з танкамі.

ПАЛЕСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

АДПОМСЦІМ!

Я салдат вялікай айчыннай вайны. Многа фашысцкіх бандытаў улажыла ў сырую зямлю мая часць. Я навучыўся не здзіўляцца многім падзеям, якія адбываюцца на фронце. Пеpажыў і горач ростані з сябрамі, і не раз бачыў сяброўскую кроў.

Але балюча сціскаецца сэрца, калі ідзеш папялішчамі сёл і гарадоў, у якіх гаспадарылі немцы. Гэтыя двуногія звяры яшчэ ходзяць па нашай беларускай зямлі, там, дзе я, дзякуючы совецкай уладзе, атрымаў адукацыю, дзе я працаваў настаўнікам, выхоўваў нашых шчаслівых совецкіх дзяцей. Немцы разбурылі школу і тых самых дзяцей, якіх я вучыў, мораць голадам, забіваюць. Чырванеюць воды светлага Нёмана ад крыві беларускага народа, стогнуць старыкі, жанчыны, дзеці, стогне ўся Беларусь.

Мы помсцім за цябе, мы ідзем да цябе, дарагая Беларусь! Ты ўжо чуеш аддалёны гул артылерыйскай кананады. Не ўцячы немцам ад нашай помсты! Дагонім і заб'ем нямецкага звера! За кроў замучаных дзяцей, за папялішчы Мінска, за руіны Гомеля і Бабруйска—за ўсё заплацяць нямецкія бандыты сваёй паганай чорнай крывёю. З кожным днём байцы маёй часці становяцца больш яраснымі і лютымі да ворага, лепш авалодваюць сваёй баявой зброяй і больш метка цэляць у ненавісных ворагаў—немцаў.

Старшы лейтэнант
К. БАРЫСЕВІЧ.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ.

Растуць нашы рады

Аднойчы на вёску рушыў вялікі атрад гітлераўцаў. Вёску і яе жыхароў чакаў страшэнны лёс. Акурат у гэты час тут быў партызанскі камандзір Варфаламееў з чатырма партызанамі. Іх зброя—вінтоўкі і ручны кулямёт. Але, як толькі немцы ўварваліся ў вёску, партызаны сустрэлі іх агнём і, знішчыўшы да 40 гітлераўцаў, выгналі астатніх. Варфаламееў і яго сябры загінулі ў няроўным баю, але, дзякуючы іх бясстрашшу, партызаны адстаялі вёску.

Многія партызаны нашага атрада маюць асабістыя рахункі помсты, на якія ўжо запісана па 30—40 знішчаных фрыцаў.

Наша сіла ў тым, што разам з намі ўсё насельніцтва. Яно аказвае нам усялякую падтрымку. З кожным днём растуць нашы рады: новыя таварышы прыходзяць у атрад, бяруць баявую зброю і знішчаюць немцаў.

Сёння, у дзень вялікага свята, яшчэ больш моцным будзе наш агонь па ворагу.

Партызан ПЁТР П.

ВІЦЕБСКАЯ ОБЛАСЦЬ.

РЫМА ШАРШНЁВА

Невысокая дзяўчына паднялася з лаўкі. Каганец асвятляў яе зусім яшчэ дзіцячы, крыху стомлены твар.

— Ну, я пайшла.

Жанчыны, якіх было многа ў хаце, не сталі яе затрымліваць: час позні, а дарога доўгая і небяспечная. Але кожная жадала, каб дзяўчына пабыла яшчэ і каб бясконцым было яе апавяданне аб тым, як б'юць немчуру нашы чырвоныя воіны, як ідзе жыццё па той бок фронта, як жыве Масква — наша надзея. Дзяўчына гаварыла заўсёды хвалююча і шчыра, і словы яе даходзілі да сэрца, запальвалі, надавалі сіл, дапамагалі пераносіць цяжкасці, прыглушалі слёзы.

Яна апранула ватнюю куртку, нахаду папpавіла цёплую шапку. Жанчыны праводзілі яе да варот.

— Да спаткання, родныя...

— Шчаслівай дарогі, Рыма!.. Прыходзь часцей.

Цёмная ноч стаяла над вёскай, над палямі, над лесам, у які цяпер Рыма трымала шлях. Мароз скаваў зямлю.

Рыма ішла хутка. Маленькая, поўненькая, яна быццам кацілася па дарозе. Звычайна хлопцы жартавалі: «Наша Рыма, як агурчык».

Многа разоў, як і зараз, стомленая і ўпэўненая ў сабе, ішла яна шырокімі шляхамі, няходжанымі сцежкамі з сяла ў сяло, збірала жанчын і гутарыла з імі, умацоўваючы ў іх веру ў прыход Чырвонай Арміі і жаданне бязлітасна помсціць ворагу. Аднойчы яна накіравалася ў мястэчка і там стварыла падпольную комсамольскую арганізацыю. Рыма павяла юнакоў на баявую аперацыю. Ах, як пылалі ў той дзень будынкі бургомістра і паліцэйскай управы!..

Калі Рыма ўвайшла ў зямлянку, партызаны заканчвалі апошнія прыгатаванні да заўтрашняга дня. Заставалася некалькі гадзін да світання, да пачатку аперацыі.

Рыма прынесла з сабой свежасць снежаньскай ночы. У зямлянцы загучэў яе звонкі голас. Нехта ціха заспяваў, і Рыма змоўкла. Яна не ўмела пець, але вельмі любіла слухаць і, калі заспявалі песні, знаёмыя і блізкія яе дзявочаму сэрцу, яна слухала вельмі ўважліва, затаіўшы дыханне...

Як часта бывае ранняй зімой, на світанні сёмага снежня прасторы пакрыліся густым туманам і, калі ён пачаў рассейвацца, стала цяплей. Партызаны выходзілі з зямлянак. Яны былі бадзёрыя і вясёлыя, нягледзячы на тое, што хутка іх чакалі цяжкія, суровыя хвіліны.

У вёсцы Л. размяшчаўся вялікі нямецкі гарнізон. Фашысты чынілі дзікія расправы над мірным, безабаронным насельніцтвам. Навакольныя вёскі былі ператвораны імі ў попел, а людзі знішчаны.

Подступы да вёскі ахоўваліся дзотамі. Гэта быў моцны вузел супраціўлення. Трэба было разграміць нямецкі гарнізон.

Камандзір атрада аддаваў апошнія загады і правяраў гатоўнасць да паходу. Невялікія групы ўходзілі на вызначаныя пазіцыі.

Адной з груп кіраваў высокі чарнавалосы прыгажун Павел, храбры воін. З гэтай групай пайшла Рыма. Яна была ўзброена аўтаматам, баявыя якасці якога неаднойчы паспыталі фрыцы на сваёй скуры.

Па сігналу пачалася атака. Загаварылі кулямёты, вінтоўкі. Мясцовасць напоўнілася грукатам, гулам, грознай музыкай бою.

Партызаны ўжо блакіравалі шэсць дзотаў, размешчаных направа і налева ад цэнтральнага дзота, які быў найбольш магутным і прыкрываў падыход да вёскі. З яго бесперапынна стралялі нямецкія бандыты.

Уся ўвага групы Паўла сканцэнтравалася на гэтым дзоце. Адваёўваючы метр за метрам, падпаўзалі ўсё бліжэй да яго партызаны. Вось ужо зусім недалёка...

Рыма ідзе за сваім камандзірам. Раптам да яе далятае слабы стогн. Няўжо гэта праўда?..

— Паша!.. Паша!.. — крычыць Рыма і бачыць, як корчыцца ад болю камандзір, як кулі свішчуць навокал яго і вось-вось смерць напаткае храбрага партызана.

І тады, не думаючы ні аб чым, апрача выратавання жыцця камандзіра, яна хутка прабіраецца наперад і целам сваім закрывае амбразуру дзота. Быццам нажы, пракалваюць яе кулі. Па целу разыходзіцца востры боль.

Дзот замаўкае. Партызаны ідуць у атаку, урываюцца ў вёску і бязлітасна б'юць немцаў. Бой працягваецца, але гітлераўцы ўжо здаюць адну вуліцу за другой і сілы іх слабеюць.

Рыма ляжыць ля дзота. Да яе падпаўзае партызан.

— Жывая! — радасна ўскрыквае ён. —Проста цуда!

Ён кладзе Рыму на плашч-палатку і ідзе да лесу.

Потым яна ляжыць у зямлянцы. Яна даведваецца ад таварышоў, што бой скончыўся паспяхова і варожы гарнізон разгромлен.

— А як Паша?

— Папраўляецца. Пра цябе ўсё пытае.

— Перадайце, што я хутка буду здаровай,—ціха гаворыць яна. —Праўда, я буду здаровай? І тады...

Але сілы пакідаюць дзяўчыну. Усё радзей усмешка на яе збялелым твары. Яна губляе прытомнасць. А калі прыходзіць у сябе, бачыць светлую школу-дзесяцігодку ў Мінску, дзе вучылася да вайны, зялёны гарадок Добруш, у якім прайшлі дзіцячыя годы, раку Іпуць, дзе яна любіла купацца і было так прывольна. І яшчэ яна думае аб тым, што хутка, калі ачуняе, зноў возьмецца за зброю.

На пяты дзень яна памёрла.

На яе магіле адбыўся жалобны мітынг. Партызаны гаварылі аб вялікай сіле любві да совецкай радзімы, якая нарадзіла ў сэрцы Рымы пякучую нянавісць да чужынцаў.

Над трунoю схіліўся чырвоны сцяг. Здавалася, на ім была свежая светлая кроў Рымы Шаршнёвай. Чырвоны сцяг шумеў на ветры і ў гэтым шуме нібы чулася:

— Адпомсці!.. Адпомсці!..

Партызаны прынялі гэтыя словы, як свяшчэнную клятву, і з таго часу з яшчэ большай ярасцю знішчаюць нямецкіх акупантаў.

А ў вёсках жанчыны з любоўю ўспамінаюць аб невысокай, простай дзяўчыне, якая перадала ім сваю бадзёрасць і сваю нянавісць да ворага. І часта ідуць яны да ўзгорка ля лесу, туды, дзе пахавана іх семнаццацігадовая сяброўка, дачка Беларусі.

С. МЕЛЬНІКАЎ.

ВЕСТКІ З СОВЕЦКАЙ РАДЗІМЫ

Першамайскі рапарт таварышу СТАЛІНУ

Калектыў двойчы ордэнаноснага завода № 92 імені таварыша Сталіна ў першамайскім рапарце таварышу Сталіну паведамляе, што абавязацельствы, узятыя ў прадмайскім спаборніцтве, з чэсцю выкананы.

Завод асвоіў і вырабляе ў масавай вытворчасці тры новыя віды грознай зброі. Звыш плана выпушчана дывізіённых гармат больш чым для 13 палкоў і зброі больш чым для 4 танкавых брыгад. Здадзены ў эксплаатацыю новы пракатны цэх і магутны мартэн. Калектыў завода ўзяў на сябе новыя вялікія абавязацельствы.

Магутная плавільная печ

На-днях уступіла ў строй на Чэлябінскім металургічным камбінаце першая магутная электрасталеплавільная печ. Яна выдала ўжо 17 плавак. Усе механізмы дзейнічаюць бездакорна.

Патрыятычны ўчынак калгасніка Радзюка

На хутар Красны (Растоўскай вобласці) прыбыў прадстаўнік камандавання фронта. Ад імя ўрада ён уручыў калгасніку Платону Пракоф'евічу Радзюку ордэн Чырвонай Звязды, а яго жонцы Марфе Карнееўне — медаль «За баявыя заслугі».

Узнагароды выданы за тое, што калгаснік Радзюк і яго жонка ў свой час падабралі 22 параненых байцоў і камандзіраў Чырвонай Арміі, абмылі і перавязалі ім раны, накармілі. Калі ў хутар увайшлі немцы, 12 лёгкапараненых, забяспечаныя харчаваннем, патаемна перайшлі лінію фронта. Астатнія параненыя заставаліся ў хаце. 9 дзён патрыёты Радзюкі аберагалі раненых. Яны аддалі ім апошнія запасы прадуктаў, разарвалі на бінты ўсе прасціны, палаценцы, ніжнюю бялізну, але ўсіх выратавалі ад смерці.

Вясна ў Ленінградзе

У аранжарэях Ленінградскага батанічнага сада аднаўляюцца трапічныя расліны, якія пацярпелі ад суровай зімы 1941 года, калі горад знаходзіўся ў цяжкім становішчы. Зацвітаюць ружы, ландышы, бэз. Работнікі сада прыступаюць да вырошчвання расады розных сартоў табакі і махоркі.

Рыхтуецца да адкрыцця веснавая выстаўка твораў ленінградскіх мастакоў.

У Сталінградзе

Горад ажывае. У аднаўленым памяшканні аднаго рабочага клуба адкрыт тэатр. Адбыўся першы канцэрт пры ўдзеле артыстаў Астраханскага драматычнага тэатра імені Кірава і Астраханскай дзяржаўнай эстрады. У бліжэйшыя дні тут выступяць маскоўскія канцэртныя брыгады. Аднаўляе сваю дзейнасць Сталінградскі драматычны тэатр імені Горкага. Пачаў працаваць педагагічны інстытут.

ПРЫЁМ БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ таварышамі ПАНАМАРЭНКА, БЫЛІНСКІМ і НАТАЛЕВІЧАМ

Сакратар ЦК КП(б) Беларусі тав. Панамарэнка, Старшыня Соўнаркома Беларускай ССР тав. Былінскі і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР тав. Наталевіч прынялі групу беларускіх пісьменнікаў і паэтаў.

На прыёме прысутнічалі — сакратар ЦК КП(б)Б па прапагандзе тав. Гарбуноў, пісьменнікі і паэты —М. Лынькоў, Кандрат Крапіва, П. Броўка, П. Глебка, Аркадзь Куляшоў, Максім Танк, Ілья Гурскі, А. Кучар, А. Бялевіч.

Пісьменнікі і паэты расказалі аб сваёй творчай рабоце ў дні айчыннай вайны і аб сваіх далейшых творчых планах.

Тав. Панамарэнка ў сваім выступленні падкрэсліў асноўныя задачы беларускіх пісьменнікаў і паэтаў у іх творчай рабоце.

Першамайскія падарункі партызанам Беларусі

Працоўныя Чкалаўскай вобласці паслалі беларускім партызанам першамайскія падарункі.

Рабочыя, інтэлігенцыя, служачыя Чкалава на свае асабістыя зберажэнні набылі для партызан звяно баявых самалётаў, 500 вінтовак і зрабілі ў свабодны ад работы час 3 паходныя аўтарамонтныя майстэрні.

Сярод індывідуальных падарункаў працоўных — касцюмы для камандзіраў партызанскіх атрадаў, бялізна, аптэчкі, харчаванне і інш.

МАЛЕНЬКІ ФЕЛЬЕТОН

АДНЫМ СЛОВАМ—ВЯСНА

Быў прадвячэрні час. Гэта значыць, быў той час, калі сонца, закончыўшы свой рабочы дзень, ухадзіла на адпачынак, здаўшы ўсе асвятляльныя справы свайму першаму намесніку—месяцу. А наогул-то кажучы, абстаноўка была вось якая. Пад моцным націскам пераважных сіл сонца снег вымушан быў адыйсці на загадзя падрыхтаваныя пазіцыі, растаяць і зінкнуць з твару зямлі. Зноў-жа жаваранкі спяваюць, почкі распускаюцца, ручайкі бягуць і наогул. Адным словам—вясна.

І вось партызаны Міхась і Рыгор ідуць сабе ў разведку.

Міхась ціханька кажа:

— Рыгор, ты нічога не бачыш?

— Бачу,—кажа Рыгор,—па-першае, цябе, а, па-другое, лазню, у якой свеціцца маленькі агеньчык.

— А ці не здаецца табе, Рыгор, што ў вышэйпамянутай лазні мыюцца фрыцы?

— Мне гэта менавіта і здаецца ў гэты момант,—адказвае Рыгор.

— Дык вось што, Рыгор, нам прыдзецца ў тэрміновым парадку перакваліфікавацца.

— Я нічога не разумею.

— Бачыш, дарагі друг, тут вось якая справа. Што мы маем перад сабою на сёнешняе каляндарнае чысло? Па-першае, мы маем лазню. Па-другое, у ёй мыюцца немцы. А ці правільна мы зробім, калі не дапаможам ім памыцца? Дзе-ж ветлівасць? Дзе-ж наша партызанскае сумленне? А што скажуць людзі?

— Міхась, ты галава!—сказаў Рыгор. —Табе-б быць дырэктарам вялікага лазня-пральнага камбіната. Цяпер для мяне ўсё ясна.

З рэчаў, якія патрабаваліся, у партызан былі гранаты і аўтаматы. І немцы былі вымыты начыста. Прычым, мылі іх партызаны, як гаворыцца, не ў цэлым выглядзе, а па частках, бо галовы, па некаторых прычынах, аддзяліліся ад шыі, а ногі ад тулава, а пары было так многа, што часткі цела ляцелі і ўверх і ў бакі. Адным словам, на пяць гітлераўцаў стала менш і больш. На пяць жывых—менш, на пяць мёртвых —больш.

Пасля таго, як Міхась і Рыгор даведаліся аб тым, аб чым ім і трэба было даведацца, яны вярнуліся ў атрад. Вярнуліся яны ў атрад, стаяць перад камандзірам у становішчы «смірна» і жадаюць дакладваць, што і як.

— Ну, як?—пытае камандзір.

— Усё ў парадку, — гаворыць Міхась. —Вады было дастаткова, пары таксама было ў поўнай норме, а спіны мы ім нацёрлі грунтоўна.

— Гэта што яшчэ такое!—крычыць камандзір. —Што вы мне тут ваду заліваеце і пару пускаеце?! Я пытаю, якія вынікі разведкі?

Тут Міхась і Рыгор расказалі камандзіру ўсё па-парадку, і наконт сабраных вестак паведамілі. І твар камандзіра адразу пасвятлеў, і ўсмешка прайшла па гэтаму суроваму твару.

— Малайцы, таварышы! Арлы! Параболталі выдатна. Вы зрабілі добры падарунак Радзіме да Першага Мая.

С. КУНЯЎСКІ.

Гестапавец (селяніну):

— Мы даруем табе волю, калі ты прывядзеш нам сюды партызана Зміцера...

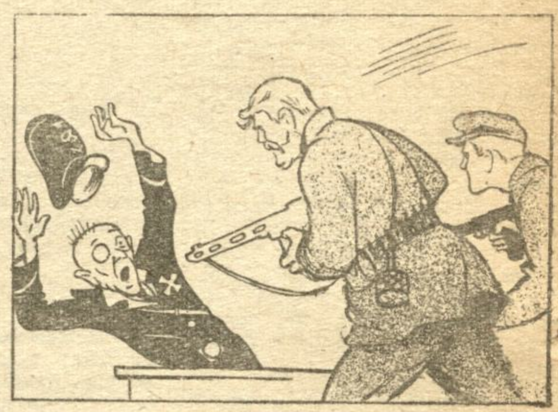

...Прывёў!

ЛЁС БУРГОМІСТРА

— Пан бургомістр, што вы будзеце рабіць, калі прыдзе Чырвоная Армія?

— Я вазьму паліто, шапку і паеду ў Германію.

— Так, але навошта вам шапка, калі не будзе на што яе надзяваць?

У РАЁННАЙ УПРАВЕ

У раённую ўправу прыехаў гітлераўскі начальнік. У памяшканні ўправы нікога не было, толькі прыбіральшчыца мыла падлогу. Гітлеравец заўважыў пыл і павуцінне на партрэтах фашысцкіх главароў.

— Гэта што такое? — зароў фашыст, паказваючы на партрэт Гітлера.

Прыбіральшчыца адказала:

— Я нанялася толькі выскрабці падлогу, а ўбіраць бруд са сцен — не мая справа.

ТАТАЛЬНАЯ МАБІЛІЗАЦЫЯ

— Ты чуў, Рудзі, групенфюрэр гаварыў, што ў нас у Германіі абвешчана татальная мабілізацыя? Прызваны 65-гадовыя. Значыцца, хутка сюды завітае мой дзядуля Франц...

— О, гэта-ж добра, Морыс! Старыкі не раз давалі драпака з Расіі — яны ў нас праважатымі будуць.

ДРЭННЫ КЛІМАТ

— Які паганы клімат у гэтай Беларусі! Толькі ўчора прыехаў, а ўжо страляе і коле...

— У якім месцы?

— З усіх бакоў!

І. ЕРМАШОЎ

УВЕСЬ СВЕТ СУПРОЦЬ ГІТЛЕРА

Нямецкія сабакі і іх падлявалы вельмі любяць паказваць сябе, у залежнасці ад абстаноўкі, то «гаспадарамі Еўропы», то «абаронцамі кантынента». За апошні час немцы ўзмоцнена нацягваюць на сябе другую маску. Подлая і нахабная гітлераўская зграя цяпер хутка перафарбоўвае фасад разбойніцкай фашысцкай імперыі. У Берліне і ў стаўцы Гітлера нядаўна былі арганізаваны нарады нямецкіх васалаў, пасля якіх былі апублікаваны афіцыйныя паведамленні аб «рашэннях, прынятых з мэтай абараніць Еўропу».

Відаць, дрэнныя справы гітлераўскай зграі, калі ёй прыходзіцца звяртацца да падобнай камедыі з пераапрананнем. Годы крывавага нямецкага іга навучылі ўсе народы разбірацца ў тонкасцях гітлераўскага шэльмаўства. Гітлераўцы даўно ўжо выкрыты як банда злачынцаў, якую ненавідзяць усе народы. Гітлераўцы цяпер маскіруюцца пад «абаронцаў Еўропы» па вельмі простай прычыне: становішча гітлераўскай Германіі стала вельмі цяжкім. Зямля гарыць пад нагамі нямецкіх сатрапаў, нявінная кроў нарадзіла ва ўсіх краінах мільёны мсціўцаў, апрача гэтага дзяржавы, якія вядуць барацьбу супроць гітлерызма, поўны рашучасці вызваліць Еўропу і ўвесь свет ад нямецкіх катаў і карычневай заразы.

За апошні год агульныя суадносіны сусветных сіл рашуча змяніліся ў карысць Совецкага Саюза і яго саюзнікаў. Перамогі Чырвонай Арміі і цяжкія паражэнні гітлераўскіх войск, а таксама венгерскай, румынскай і італьянскай армій, з'явіліся вялікім паваротам у ходзе вайны і ў міжнароднай абстаноўцы. Гітлер і яго галаварэзы могуць брахаць колькі ім хочацца, яны могуць наладжваць сваім наймітам і лакеям — румынскім, венгерскім, балгарскім — пышныя прыёмы і публікаваць пасля гэтага якія ім пажадана камюнікэ. Увесь гэты маскарад не каштуе і ломанага граша! Мышыная вазня ў гітлераўскім лагеры выклікана толькі не палкім жаданнем нямецкіх васалаў палажыць жывот свой за нямецкіх памешчыкаў і банкіраў. Хутчэй — наадварот. Гітлераўскі блок стаў даваць трэшчыны пад ударамі Чырвонай Арміі і англаамерыканскіх узброеных сіл. Год назад Гітлер мог крычаць на сваіх васалаў, загадваць ім, і тыя вымушаны былі пакорліва падпарадкавацца. Цяпер абстаноўка змянілася: Гітлер значна больш мае патрэбу ў сваіх васалах, а тыя ў сваю чаргу значна больш, чым раней, сумняваюцца ў перамозе Гітлера і ўсё мацней адчуваюць жах і сумненне. Антыгітлераўская кааліцыя вырасла ў велізарную сілу. Калі год назад Англія і Амерыка толькі яшчэ пачыналі сур'ёзныя аперацыі ў паветры супроць гітлераўскай Германіі, то цяпер яны ў стане весці паспяховую барацьбу супроць нямецка-італьянскіх фашыстаў на сухапутным фронце ў Афрыцы і рыхтуюцца да ўтаржэння ў Еўропу. У той-жа час яны наносяць сакрушальныя ўдары па важнейшых нямецкіх жыццёвых цэнтрах, як Берлін, Рурская вобласць, Рэйнска-Вестфальскі прамысловы раён. Бранiраваная рука саюзнікаў дастае гітлераўцаў і ў акупіраваных краінах, аб чым гаворыць факт магутнай бамбардыроўкі заводаў Шкода на тэрыторыі Чэхаславакіі. Многамільённая армія саюзнікаў стаіць цяпер на подступах да еўрапейскага кантынента з захаду і поўдня. Наадварот, сілы Гітлера, якія абараняюць гэтыя подступы, паслаблены, бо нямецкаму камандаванню прыйшлося ўсе свае войскі адправіць на совецка-германскі фронт, дзе немцам паграджала поўная катастрофа.

Гэты факт цяпер вызначае міжнароднае становішча. І гэта знайшло сваё адлюстраванне таксама і ў падзеях у Афрыцы. Нямецкія ваенныя спецыялісты не раз падкрэслівалі, што Туніс мае праматакі жыццёвае значэнне для Германіі і Італіі, што ў выпадку захопу Туніса саюзнікамі Італія, Паўднёвая Францыя і Балканы акажуцца пад ударамі саюзных войск. Гітлер усё-ж не здолеў адправіць у Афрыку вялікія падмацаванні. Ён ужо не настолькі моцны. У выніку Ромель, якога Гітлер нядаўна зрабіў генерал-фельдмаршалам, прайграў ужо чатыры сражэнні—адно за Егіпет, другое—за Кірэнаіку, трэцяе—за Трыпалітанію, чацвёртае—за Паўднёвы і Цэнтральны Туніс. Цяпер Ромель праігрывае пятае сражэнне на апошнім кавалку афрыканскай тэрыторыі—у Паўночна-Усходнім Тунісе. Вогненны вал набліжаецца да Італіі. Сярод італьянскіх фашыстаў — паніка. Першыя ўжо «наведванні» англаамерыканскай авіяцыі ў італьянскія гарады — Генуя, Спецыю, Палерму, Неапаль, Катанію і многія іншыя — паказалі Мусаліні, што яго чакае ў бліжэйшы час.

Гітлер павінен быць разгромлен і знішчан — такое адзінадушнае рашэнне вялікай антыгітлераўскай кааліцыі, і гэта рашэнне карыстаецца ўсеагульнай падтрымкай народаў усяго свету. Упэўненасць у перамозе натхняе ўсе народы ў іх барацьбе, а гераізм Чырвонай Арміі з'яўляецца для іх прыкладам. Уся Еўропа ўяўляе сабой кіпучы кацёл. Моцныя ўдары ненавісным нямецкім гвалтаўнікам наносяць мужныя сыны югаслаўскага народа, стварыўшыя за апошні год магутную армію, якая адбіла наступленне італа-нямецкіх войск і нанесла ворагу цяжкае паражэнне. Пачаўся ўжо ўздым узброенай барацьбы ў Францыі і Польшчы супроць нямецкіх акупантаў. Гэта з'ява новая. Яна сведчыць аб тым, што гітлераўцам не толькі не ўдалося зламаць супраціўленне прыгнечаных народаў, але, наадварот, гэта супраціўленне ўзнялася на новую ступень.

Еўропа ненавідзіць Гітлера, таксама як ненавідзіць яго ўвесь свет. Нядаўна адна еўрапейская —заўважце, **нейтральная** — газета «Трыбюн дэ Жэнеў», якая выходзіць у Швейцарыі, пісала: «Калі-б у сучасны момант можна было арганізаваць на кантыненце плебісцыт і калі-б галасуючыя мелі магчымасць зрабіць свабодны выбар паміж нямецкай перамогай і перамогай рускіх,—велізарная большасць выказалася-б за перамогу рускіх». Ніхто не жадае перамогі немцам. Гэта сведчанне надзвычай трапна адлюстроўвае настрой народаў у Еўропе, у тым ліку і тых краінах Еўропы, якія стогнуць пад нямецкім прыгнётам.

Самыя моцныя дзяржавы свету —Совецкі Саюз, Амерыка і Англія аб'ядналіся для барацьбы супроць агульнага ворага. Вакол гэтых дзяржаў згуртаваўся сусветны антыгітлераўскі фронт. Гітлеру не ўдасца раскалоць гэты фронт.

Фашысцкі звер ужо сур'ёзна паранены, але ён не адмовіўся ад сваіх захопніцкіх планаў, ён збірае свае сілы для новых авантур, мабілізуе рэшткі сваіх рэсурсаў, выжымае ўсё, што можна выжаць у падвасальных і акупіраваных краінах. Наперадзе яшчэ цяжкая барацьба. Але ў антыгітлераўскіх дзяржаў дастаткова сіл, каб давесці гэту вайну да пераможнага канца. З Гітлерам будзе пакончана. Перыяд лёгкіх перамог немцаў прайшоў. Настаў перыяд іх цяжкіх паражэнняў.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.
А1185